

SAKARYA
TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sakarya İli

SWOT Analizi

Çalıştay Sonuç Raporu

Moderatör
Dr. Türkay KISA

Antalya,
Şubat 2018

SAKARYA İLİ SWOT ANALİZİ

ÇALIŞTAY SONUÇ RAPORU

İçindekiler

İçindekiler	ii
Sunuş	iii
1. Giriş	1
2. SWOT Çalıştayı	3
3. SWOT Çalıştayı Masa Değerlendirmeleri	5
3.1. 1nci Masa SWOT Değerlendirmeleri	5
3.2. 2nci Masa SWOT Değerlendirmeleri	6
3.3. 3ncü Masa SWOT Değerlendirmeleri	7
3.4. 4ncü Masa SWOT Değerlendirmeleri	8
3.5. 5nci Masa SWOT Değerlendirmeleri	8
3.6. 6ncı Masa SWOT Değerlendirmeleri	10
3.7. 7nci Masa SWOT Değerlendirmeleri	11
3.8. 8nci Masa SWOT Değerlendirmeleri	12
3.9. 9ncu Masa SWOT Değerlendirmeleri	13
4. Masaların Önerileri	15
4.1. 1nci Masa Öneriler	15
4.2. 2nci Masa Öneriler	16
4.3. 3ncü Masa Öneriler	17
4.4. 4ncü Masa Öneriler	17
4.5. 5nci Masa Öneriler	18
4.6. 6ncı Masa Öneriler	18
4.7. 7nci Masa Öneriler	19
4.8. 8nci Masa Öneriler	19
4.9. 9ncu Masa Öneriler	20
5. Sakarya İli SWOT Analiz Sonucu	21
5.1. Sakarya İli Güçlü Yönler	21
5.2. Sakarya İli Zayıf Yönler	22
5.3. Sakarya İli Fırsatlar	22
5.4. Sakarya İli Tehditler	23
6. Sakarya İli Çalıştayı Sonuçlarına Göre Öneriler	24
7. Sonuç	26

Sunuş

Mahmut KÖSEMUSUL
Yönetim Kurulu Başkanı

Sakarya İli SWOT Analizi

Çalıştay Sonuç Raporu

1. Giriş

Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası (SATSO), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Akredite Oda çalışmaları kapsamında, 2018 – 2021 Stratejik Planı iç paydaş toplantısı Antalya Akra Barut Otelde 16-17 Şubat 2018 tarihinde gerçekleştirdi. SATSO Yönetim Kurulu Başkanı Mahmut Kösemusul ev sahipliğinde, iki oturumda gerçekleştirilen İç Paydaş Toplantısı'nda Sakarya İlinin SWOT analizi ve bu analiz çerçevesinde öneri ve geliştirilebilir yönleri detaylı bir şekilde açığa çıkartılmıştır.

Antalya'da gerçekleştirilen çalışmaya, AK Parti Sakarya Milletvekilleri Recep Uncuoğlu, Ayhan Sefer Üstün, Ali İhsan Yavuz ve Prof. Dr. Mustafa İsen, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Doç. Dr. Hasan Ali Çelik, Akyazı Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Şinasi Bayraktar, Akyazı Ticaret Borsası Başkanı Ali Şener Bayraktar ve SATSO Meclis üyeleri dahil olmak üzere 90 paydaş katılmıştır.

İlimizin geleceğini şekillendirecek “SWOT Analizi” sürecinde katılımcılar dokuz gruba bölünmüş ve gruplar tarafından Sakarya ilinin güçlü (G) ve zayıf (Z) yönlerini, dış çevreden

gelen fırsat (F) ve tehditlerini (T) tanımlayan SWOT Analizi uygulaması gerçekleştirilmiştir. SWOT Analizi çalışması dört bölüm halinde gerçekleştirilmiştir.

İlk bölümde, açılış konuşmaları ile Doğu Marmara Kalkınma Ajansı'nın ilimizin son ekonomik ve sosyal durumunun değerlendirildiği bilgilendirme sunumları yapılmıştır.

İkinci bölümde, TOBB Ekonomi Ve Teknoloji Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi Danışmanlarından Dr. Türkay KISA Stratejik Planlama ve SWOT analizi süreci hakkındaki sunumu müteakip 10. Kalkınma Planı, 2018-2021 Orta Vadeli Plan ve Bölge Planındaki hedefler hakkında bilgi verilmiştir. Sakarya İlimizin güçlü ve zayıf yönleri ile dış çevreden gelen fırsat ve tehditleri ortaya koymak üzere SWOT Analizi yapılmıştır.

Üçüncü bölümde, SWOT Analizi bulgularında yola çıkarak katılımcıların iç ve dış etkenleri dikkate alarak, varolan güçlü yönler ve fırsatlardan en üst düzeyde yararlanmak, tehditlerin ve zayıf yanların etkisini en aza indirmek için planlara ve stratejilere dâhil edilmesinde yarar görülen önerileri alınmıştır.

Çalışmanın son bölümünde, SWOT Analizi bulguları ve geliştirmeye açık alanlara yönelik görüş ve önerileri grup temsilcileri tarafından sunulmuş, tüm katılımcılarla paylaşılmış ve konuya ilişkin görüşler alınmıştır.

Çalışmada temel amaç; karar verme aşamasında konu ile ilgili kuvvetli veya zayıf, avantajlı veya dezavantajlı noktaların beraberce görülebilmesini sağlayarak geleceğe dönük stratejiler geliştirebilmektir.

2. SWOT Çalıştayı

Sakarya'nın ekonomik gelişiminin değerlendirilerek kalkınmanın yol haritasının belirlenmesinin hedeflendiği çalışmada, Moderatör Dr Türkay KISA ilimizi ülkemizin 2023 hedeflerine taşıyacak stratejik hedefleri ortaya koyabilmek için katılımcılar 9 gruba bölünmüştür. Katılımcılar Sakarya İlimizin güçlü ve zayıf yönleri ile dış çevreden gelen fırsat ve tehditleri ortaya koymak üzere SWOT Analizi yapmıştır.

SWOT Analizi çalışması, etkinliğin artırılması tekrarların önlenmesi, bilgi alışverişi ve sinerji oluşturulması açısından "Beyin Fırtınası" yöntemi kullanılarak çevresel etkiler ortaya çıkartılmıştır.

SWOT Analizi'nde ilin mevcut durumunu sistematik olarak analiz edilerek; içsel analiz bölümünde; ekonomik, sosyal, fiziksel vb. altyapısı ile ilgili güçlü ve zayıf olduğu yönler tespit edilmiştir. Dışsal analiz bölümünde ise çevresel fırsat ve tehditlerin il üzerindeki etkileri araştırılmıştır.

Masalarda yer alan GZFT listelerindeki her seçeneğin ayrı ayrı tüm katılımcılar tarafından oylanması istenmiştir.

Masalarda yapılan oylama sonucu aldıkları puanlara göre GZFT seçenekleri listelenmiştir. Daha sonra ise bu sıralamalar göz önüne alınarak her masa için en yüksek puanı alanların oluşturduğu MASA GZFT'si oluşturulmuştur. Masalar seçeneklerde kopma noktasını kendileri belirlemiş 4-6 seçenek genellikle yeterli bulunmuştur.

Sakarya İli SWOT Analizi

SAKARYA İLİ SWOT ANALİZİ				
I - MASA				
	İÇSEL		DİŞSEL	
	GÜÇLÜ YÖNLER	Tercih	FIRSATLAR	Tercih
POZİTİF	Ulaşım	8	Sevurme sanayi üssü seçilmesi	6
	Ferklü kültürlerin uyumluluğu	7	Sakarya İlinin doğa ve kültür turizmine katkısı	5
	Sakarya Üniversitesinin Beğerisi	6	Sanayi 4.0'a uyum sağlemek	4
	İlim	5	Karasu limanının ulaşım ve ekonomiye katkısı	4
	Coğrefi Konum	4	Teknolojik devrime ayak uydurmak	4
	Sevurme sanayisi olarak bölgenin seçilmesi	4		
NEGATİF	ZAYIF YÖNLER		TEHDİTLER	
		Tercih		Tercih
	İlim arazilerinin ve çevrenin korunmaması	7	Karasu demiryolunun bitirilememesi	8
	İmar çeşitliliği ve uygulama eksiklikleri	7	Bölgeye gelecek sanayinin çevre kirliliği	7
	Yerel müteşebbislerin sermaye yetersizliği	6	Nitelikli eleman eksikliği	7
	Bürokrasi ve iş yapım zorluluğu	5	1. derece deprem bölgesinde bulunmaması	4
Turizm potansiyelinin yeterince tanıtılmaması	4	İlim arazilerinin imara açılmasının sektöre zararları	4	
		Bürokrasi ile koordinasyon eksikliği	4	

Çalışmalar sırasında görülmüştür ki ekonomik yapı ve çevre/altyapı alanlarındaki gelişmeler sosyal hayatı, gelir dağılımı, istihdam ve diğer sosyal olanaklar bakımından doğrudan etkilediği için çevresel etkiler geniş bir yelpazede yer almıştır.

Masa GZFT tabloları aşağıda aldıkları puanlarla birlikte sunulmuştur.

3. SWOT Çalıştayı Masa Değerlendirmeleri

3.1. 1nci Masa SWOT Değerlendirmeleri

1.Masa SWOT Analizi		
	İçsel	
	Güçlü Yönler	Tercih
Pozitif	Ulaşım	8
	Farklı Kültürlerin Uyumluluğu	7
	Sakarya Üniversitesinin Başarısı	6
	Tarım	5
	Coğrafi Konum	4
	Savunma Sanayisi Olarak Bölgenin Seçilmesi	4
	Zayıf Yönler	Tercih
Negatif	Tarım Arazilerinin Ve Çevrenin Korunamaması	7
	İmar Çeşitliliği Ve Uygulama Aksaklıkları	7
	Yerel Müteşebbislerin Sermaye Yetersizliği	6
	Bürokrasi Ve İş Yapım Zorluluğu	5
	Turizm Potansiyelinin Yeterince Tanıtılmaması	4
	Dışsal	
	Fırsatlar	Tercih
Pozitif	Savunma Sanayi Üssü Seçilmesi	6
	Sakarya İlinin Doğa Ve Kültür Turizmine Katkısı	5
	Sanayi 4.0'a Uyum Sağlamak	4
	Karasu Limanının Ulaşım Ve Ekonomiye Katkısı	4
	Teknolojik Devrime Ayak Uydurmak	4
	Tehditler	Tercih
Negatif	Karasu Demiryolunun Bitirilememesi	8
	Bölgeye Gelecek Sanayinin Çevre Kirliliği	7
	Nitelikli Eleman Eksikliği	7
	1. Derece Deprem Bölgesinde Bulunmamız	4
	Tarım Arazilerinin İmara Açılmasının Sektöre Zararları	4
	Bürokrasi İle Koordinasyon Eksikliği	4

3.2. 2nci Masa SWOT Değerlendirmeleri

2.Masa SWOT Analizi		
İçsel		
Güçlü Yönler		Tercih
Pozitif	Kalabalık Nüfusa Yakınlığı Lojistik 100 Km Dairede 30 Bin Nüfusa Ulaşma Kolaylığı Yol Ağları Üzerinde Olması Yol Ağları Üzerinde Olması	6
	4 Mevsim Turizm	5
	Tarım Ve Sanayinin Aynı Anda Mevcut Olması	3
	Dışarıdan Gelen Yatırımcıya Açık Olması	3
	Müteşebbis Çokluğu	2
Zayıf Yönler		Tercih
Negatif	Deprem Bölgesinde Olması	5
	Marka Farkındalığı Oluşturamaması Şehrin Tanıtım Eksikliği	5
	İl Dışından Gelen Yatırımcıya İmkanların Daha Fazla Olması, Yerel Yatırımcıya İmkanları Daha Kısıtlı Tutulması	4
	İç Turizmin Azlığı	3
	Vergilerin İl Dışına Ödenmesi	3
Dışsal		
Fırsatlar		Tercih
Pozitif	Turizm Tarım Ticaretin Gelişimine Uygun Bir Şehir Yapısı Tarıma Elverişli Olması Fındık Üretimi	6
	Stratejik Savunma Sanayi Ve Yerli Oto Hazır Altyapı Otomotiv Savunma Sanayi	4
	Deniz Ve Liman Olması	3
	STK Ve Yöneticiler Arası Uyum Güçlü Ve Geleneksel Lobicilik Kurumlar Arası İşbirliği	3
	OSB'ler	3
Tehditler		Tercih
Negatif	Deprem	5
	Kontrolsüz Göç	4
	Güvensiz Yapı Stokunun Olması Ve Büyüyen Kentsel Sorunlar Deprem Görmüş Binaların Duruyor Olması	4
	Güçlü Rakip İller Büyük Şehirlere Yakınlık	4
	İmar Düzensizliği	3

3.3. 3ncü Masa SWOT Değerlendirmeleri

3.Masa SWOT Analizi		
İçsel		
Güçlü Yönler		Tercih
Pozitif	Coğrafi Konum	5
	Eğitim Seviyesinin Ülke Ortalamasının Üzerinde Olması	4
	Belediye Başkanları Ve M. Vekillerinin Uyumlu Çalış.	4
	Basketbol Takımı	4
	Hatırı Sayılı Tarımsal Üretim Gelirimiz	4
Zayıf Yönler		Tercih
Negatif	Cengiz Topel Havaalanını Yakın. Rağmen Kullanamamak	6
	Sakarya Nehrinden Yeterince Faydalanamamak	5
	Katma Değeri Yüksek Tarımsal Üretime Geçişte Geç Kal.	4
	Yüksek Tekn.Li Sanayi Üretimine Geçiş Yeterli Hızda Değil	4
	Kontrolsüz Göç Almak	3
Dışsal		
Fırsatlar		Tercih
Pozitif	Coğrafi Konum -Havaalanının Yakın-Liman Ve Raylı Taşımacılık Uygun Olmak	10
	Karasuda Savunma Sanayi -Sanayi Kümeleşme İhtisaslaşma -Otomotiv Raylı Sis.-Savunma Sanayi M.	8
	Organik Tarım -Süs Bitkicliği- Ilıman İklim	4
	Sektör Çeşitliliği -Sanayi Tarım Turizm	4
	İthal Edilen Ürünleri Üretebilecek Özel İhtisas OSB Kurulabilecek İradenin Gösterilmesi	4
Tehditler		Tercih
Negatif	Yoğun Göç/Kontrolsüz Göç-Hızlı Nüfus Artışı Göçmen Sorunları	6
	şehir İçi Trafik Sorunu- şehiriçi Trafik	5
	Deprem Riski-Kentsel Dönüşüm İhtiyacı- Deprem İle ilgili şehrin Bilinçlendirilememesi	4
	Eğitim Kalitesinin Giderek Düşüşü-Çocuk Yetiştirmenin Önemi	4
	Genç Nüfusa Yönelik Spor Ve Sanatsal Etkinliklerin Yetersizliği- Alkol Ve Uyuşturma Kullan. Yaşının Düşmesi	4

3.4. 4ncü Masa SWOT Değerlendirmeleri

4.Masa SWOT Analizi		
İçsel		
Güçlü Yönler		Tercih
Pozitif	Coğrafi Konum, Lokasyon	6
	Elverişli Tarım Alanları	6
	Özgüven	4
	Sanayi Ve Girişimcilik Kültürü	5
	Ulaşım Ağları	3
Zayıf Yönler		Tercih
Negatif	Planlama Eksikliği (Trafik, Altyapı, İmar Vs.)	10
	Turizm Alanların Yeterli Kullanılmaması	5
	Deprem	6
	Nitelikli Eleman Eksikliği	4
	Nitelikli Okul Eksikliği	4
Dışsal		
Fırsatlar		Tercih
Pozitif	Coğrafi, Lojistik Liman	8
	Makina Sektörü Ve Sanayi	5
	Savunma Sanayi Yatırımı	5
	Yeni Büyüme Alanlarına Sahip Olması	4
	Yerli Otomobil	3
Tehditler		Tercih
Negatif	Sapanca Gölü Ve Su Kaynakların Doğru Kullanılmaması	7
	KontROLSÜZ GÖÇ	6
	Deprem	5
	KontROLSÜZ VE ÇARPİK SANAYİLEŞME	5
	Büyük Firmaların Merkezleri İstanbul'da Olması	4

3.5. 5nci Masa SWOT Değerlendirmeleri

5.Masa SWOT Analizi		
İçsel		

	Güçlü Yönler	Tercih
Pozitif	Stratejik Konum-Coğrafi Konum- Jeopolitik Konum-Ana Arterlere Yakınlık-Lojistik Merkez	9
	Savunma - Otomotiv Sanayi Yatırımının Sakarya Olması - Organize Olmuş Sanayi Bölgeleri	6
	Verimli Tarım Toprakları- Arazileri	4
	Bilim Ve Sanayi Bakan Yardımcısının Olması - Milletvekillerimiz, İş Adamlarımız, İl Yöneticilerimiz İle Uyum	3
	Tarihi Zenginlikler - Yerel Ve Kültürel Zenginlikler- Farklı Etnik Ve Kültürden İnsan Topluluğu	3
	Zayıf Yönler	Tercih
Negatif	Organize Sanayilerin Hukuki Problemleri	5
	Kamulaştırma Mevzuatındaki Eksiklikler	5
	Vasıfsız STK Yönetimleri	5
	İlin Tanıtımının Yeterli Yapılmamış Olması - Lobi - Sakarya Aktif Güçlü Bir Lobisi Olmaması	5
	Nitelikli İstihdam- Vasıflı Vasıfsız İnsan Gücü Yokluğu / Eksikliği - Eğitim Altyapısı Eksikliği	5
	Dışsal	
	Fırsatlar	Tercih
Pozitif	Savunma Sanayi Konusunda Gelişmelere - Vagon Sanayinin İlimizde Olması - Savunma Sanayi Ve Otomotiv Sanayi Üssü Olması Yönünde Elverişli Olması	7
	Verimli Toprak Yapısı Ve İklim -Fındık Üretimindeki Rekolte - Gelişime Açık Tarım Arazileri Ve Süs Bitkiciliği	6
	Yeni OSB'lerin Kurulması - Güçlü Kümelenme Alanları (OSB – EB Vb..)	6
	Karasu Limanı - Karasu Limanı İçin Raylı Sistem	5
	İlin Göç Alması	5
	Tehditler	Tercih
Negatif	Deprem - Deprem Bölgesinde Bulunma	7
	Şehir içi Ulaşım Problemleri	5
	Üretimde Çalışan İnsan Gücü Yetersizliği - Yetişmiş Nitelikli İnsan Kaynakları Yetersizliği	5
	Sanayi Kuruluşlarının Merkezlerinin İstanbul'da Oluşu - İhracatın Sakarya Dışı Limanlardan Yapılması	5
	Kayıt Dışı Çalışmanın Önünde Yasal Engel Olmaması	4

3.6. 6ncı Masa SWOT Değerlendirmeleri

6.Masa SWOT Analizi		
İçsel		
Güçlü Yönler		Tercih
Pozitif	Lokasyon Ve Tarımın İç İçe Olması	11
	Ticaretin Güçlü Olması	4
	Otomotiv Yan Sanayinin Güçlü Olması	4
	Doğal Güzelliklere Sahip Olması	4
	Milletvekillerimiz İle Uyum İçerisinde Çalışılması	4
Zayıf Yönler		Tercih
Negatif	Tarım Arazilerinin Plansız Yapılaşması Ve Yok Edilmesi	11
	Eğitimsiz İş Gücünün Azlığı Ve Ara Elaman Eksikliği	5
	Niteliksiz Göç Alması	4
	Turizm İçin Yeterli Tesislerin Oluşturulmaması	4
	Alternatif Ve Nitelikli Tarım Arazilerinin Üretilmemesi	4
Dışsal		
Fırsatlar		Tercih
Pozitif	Sapanca Gölü Ve Sakarya Nehri Gibi Su Kaynaklarına Sahip Olması	8
	Yerli Otomotiv Sektöründe Kuvvetli Olması Yerli Oto Üretiminde Gündem Oluşturması	5
	Yer Altı Kaynaklarının Ve Kaplıcaların Olması Doğal Güzelliklerinin Bolluğu	5
	Yerli Ve Milli Savunma Sanayiinin Sakaryada Olması	5
	Ulaşım Bakımından Büyük İllere Yakın Olması	3
Tehditler		Tercih
Negatif	KontROLSÜZ Su Fabrikalarının Açılması Yer Altı Sularını Tehdit Oluşturması, İçilebilir Su Kaynağımızın Etrafından Kara Yollarının Geçmesi	7
	Çarpık Sanayileşme Nedeni İle Zehirli Atıkların Yer Altı Sularını Tehdit Etmesi	7
	KontROLSÜZ Göç İle Gelen Nüfus Artışı Ve İşsizlik Sorunu	6
	Deprem Kuşağında Bulunması Mevcut Eski Binaların Tehlike Oluşturması	5
	Otoyol Planları Yapılırken Verimli Tarım Arazilerinin Dikkate Alınmayarak Heba Edilmesi	5

3.7. 7nci Masa SWOT Değerlendirmeleri

7.Masa SWOT Analizi		
İçsel		
Güçlü Yönler		Tercih
Pozitif	Metropollere Yakınlık, Deniz Hava Ve Karayolu Ulaşım Kolaylığı (Karasu Limanı,1-2-3.Köprü Bağlantı Otobanı, E-5 Karayolu)	5
	Otomotiv Sektörü Ve Yan Sanayi Varlığı	5
	Tarım Alanlarının Verimliliği Ve İklim(Sulama Yapmadan Sulanabilir Alan Verimliliğine Sahip Olmak)	4
	Turizm Potansiyeli (Jeotermal Kaynaklar Ve Doğa Turizmi)	3
	Siyasi Yöneticiler, SAÜ, STK'lar Ve Yerel Yönetimlerle Uyumlu Çalışma	3
Zayıf Yönler		Tercih
Negatif	Deprem İçin Gerekli Önlemlerin Alınmaması	5
	Trafik Ve Alt Yapı Sıkıntısı	5
	Üretim Firmalarının Merkezlerinin İl Dışında Olması Nedeniyle Yatırdıkları Vergilerin İlimize Destek Sağlamaması	4
	Tarımsal İşletmelerin Küçük, Çok Parçalı Olması Ve Ürün İhtisas Borsası, Lisanslı Depoculuk Eksikliği	4
	Nitelikli Eleman Sıkıntısı	4
Dışsal		
Fırsatlar		Tercih
Pozitif	Kara Ve Deniz Yolu Yük Ve Yolcu Taşımacılığı, Ulaşım İmkânı (Karasu Limanı,1-2-3.Köprü ve Otoban Güzergahları, E-5 Karayolu)	5
	Uluslararası Ve Ulusal Düzeyde Üretim Yapan Firmaların Üretim Tesislerinin Şehrimizde Olmasının Yan Sanayi Üretimine İmkân Sağlaması	5
	Tarım Arazilerinin Verimliliği Süs Bitkisi Üretimi Ve Uygun İklim	4
	Savunma Sanayi Yatırımlarının Olması	4
	Alternatif Turizm, Doğal Kaynaklarımız Ve Coğrafi Yapımız	3
Tehditler		Tercih
Negatif	Deprem	5
	Mülteci Ve Sanayileşmeyle Birlikte Oluşan İç Vasıfsız Göçler	5
	Nitelikli Ara Eleman Yetiştirilmesine Yönelik Eğitim Politikalarının Eksik Olması	4
	Tarım Alanlarının İmara Açılması	4
	Fuar, Kongre Merkezi Ve İş Fikirleri Geliştirme Platformu Eksikliği	4

3.8. 8nci Masa SWOT Değerlendirmeleri

8.Masa SWOT Analizi		
İçsel		
Güçlü Yönler		Tercih
Pozitif	Farklı Kültürlerin Bir Arada Olmasından Kaynaklı Kültür Etkileşimi	7
	Bacasız Sanayi Ve Üniversite	4
	Sakarya Nehri İle Ve Su Kaynaklarının Fazlalığı	4
	Tarımda Verimli Ve Düz Ovalara Sahip Olunması	4
	Süs Bitkiciliğinde Gelişen Potansiyeli Olması	4
Zayıf Yönler		Tercih
Negatif	Sakarya'da Üretim Yapan Firmaların Merkezlerinin Başka İllerde Olması Üretim İstatistiklerini Başka Şehirlerde Göstermektedir	6
	Şehir Planlamasının Yetersizliği	6
	Tarımda Organizasyon Eksikliği	6
	Siyasilerin Ve Yerel Yönetimlerin Eleştirilere Kapalı Olması	5
	Nitelikli Ara Eleman Yetersizliği	5
Dışsal		
Fırsatlar		Tercih
Pozitif	Yerli Otomobilin İlimize Gelecek Potansiyelinin Olması Ve Savunma Sanayi Yatırımları	9
	OSB'lerin Geliştirilerek Yeni OSB'lerin Açılmasına İmkan Vermesi	7
	3. Köprü Yolunun Güzergahında Bulunması Lojistik Desteğin Sağlanmasında Kara, Demir, Ve Deniz Yolu	6
	Mevcut Üniversitenin Olması Ve 2. Üniversitenin Gündemde Olması	6
	Limanın Varlığı Ve Lojistik Desteğin Bulunması	4
Tehditler		Tercih
Negatif	Deprem Bölgesinde Olması	7
	Kayıt Dışı Çalışan Firmaların Engellenememesi	6
	Büyümeyle Beraber Göçün Getirdiği Sorunlar	5
	Sakarya'nın Teşvikte 2. Derece Olması	4
	Eğitimde Kalite Düşüklüğünün Önlenememesi	4

3.9. 9ncu Masa SWOT Değerlendirmeleri

9.Masa SWOT Analizi		
İçsel		
Güçlü Yönler		Tercih
Pozitif	Coğrafi Konum (Lojistik Merkezlere Yakınlığı Liman, Tren Vb. Ulaşım Çeşitliliği, Büyük Tüketim Merkezlerine Yakınlık)	7
	Sakarya Üniversitesi (90.000 Öğrenci) Ve Mesleki Eğitim Okullarının Varlığı, Nitelikli Elemana Ulaşma Kolaylığı	6
	Tarım Potansiyeli (Süs Bitkiciliği, Kanatlı Hayvan Ve Gelişmeye Müsait Tarım Sektörlerinin Varlığı)	5
	Orta Ve Büyük Ölçekli Sanayi Kuruluşlarının Varlığı Ve OSB'lerdeki Gelişmeler	4
	Müteşebbis Ruhu Ve Ticaret Alışkanlıkları Gelişme Potansiyeli Bulunan Sektörlerin Varlığı (Mobilya, Küçük Sanayi Siteleri Vb.)	3
Zayıf Yönler		Tercih
Negatif	Ortak İş Yapma Kültürünün Zayıf Olması (Kurumlar Arası İletişim Eksikliği Ve Ortak Stratejik Hedeflerin Olmaması) Aile Şirketlerinin Kurumsallaşamaması Ve Markalaşma Konusundaki Eksiklikler	7
	Sakarya'daki Sosyal - Kültürel Etkinliklerin Yetersizliği Ve İl İçi Ulaşım Sıkıntıları	6
	İlin En Önemli Gelişme Potansiyeli Olan Tarım Sektörüne Yönelik Altyapı Eksikliği (Sulama, Arazi Toplulaştırması, Ürün İhtisas Borsası Olmaması Ve Lisanslı Depoculuk, Hayvancılık İşletmelerinin Ruhsat Sıkıntıları)	5
	Şehre Gelen Yeni Yatırımcılara Yönelik Bir Stratejinin Olmaması(Ticari Kümelenme Ve Yeni Yatırımcıları Yönlendirme Konusundaki Eksiklikler)	4
	Deprem Ve Kontrolsüz Göç Riski Ve Buna Yönelik İmar Planlarının Yetersizliği	3
Dışsal		
Fırsatlar		Tercih
Pozitif	Ülkemizin Milli Sanayi Politikaları (Yerli Otomotiv, Savunma, Raylı Sistemleri Vb.)	7
	Gelişen Ve Değişen Turizm Çeşitliliği(Yaylalar, 2020 Dağ Bisikleti Organizasyonu, Doğa Turizmi)	6
	Dünyada Ve Ülkemizdeki Yenilenebilir Enerji Politikaları (Su Ve Biokütle Vb.)	5
	Tarım Ve Hayvancılık Alanında Olumlu Altyapıların Getireceği Verimlilik Fırsatları	4
	Ülkemizin Gündemine Gelen Ulusal Projelerin Varlığı (3. Köprü Ve Otoyolu, Karasu Limanı, Sakarya Nehri Ulaşımı Projesi vb.)	3
Tehditler		Tercih
Negatif	Eğitim Ve Öğretim Politikalarının Çağın Gereklerine Uymaması (Mesleki	7

Eğitim, Gençlerin İş Katılım İsteksizliği, Gençlere Yönelik Politikalardaki Sıkıntılar)	
Mevcut İmar Planlarının Tarımsal Alanları Tehdit Etmesi (İklim Değişikliği Ve Küresel Kuraklık)	6
KontROLSÜZ VE NİTELİKSİZ GÖÇ(Sakarya Sanayisinin Gelişmesinden Doğan Tehditler)	5
Ülkemizin Jeostratejik Konumu (Deprem Riski Vb.)	4
Ortaklık Kültürü İle Endüstri 4.0 A Hazırlıksızlık	3

4. Masaların Önerileri

MASA GZFT sonuçlarına bağlı olarak, kuvvetli veya zayıf, avantajlı veya dezavantajlı noktaların beraberce görülebilmesi sağlanmıştır.

Daha sonra katılımcıların iç ve dış etkenleri dikkate alarak Sakarya İlini 2023 vizyonuna taşıyacak stratejiler geliştirilmesine imkân sağlayacak önerileri istenmiştir. Beyin fırtınası yöntemi ile ortaya çıkartılan öneriler panolara yazılmış. Daha sonra katılımcıların her birinin önerileri oylamaları istenmiştir.

Oylama sonuçlarına bağlı olarak “Masa Öneri Listeleri” oluşturulmuştur. Çalışmalar sırasında görülmüştür ki ekonomik yapı ve çevre/altyapı alanlarındaki gelişmeler sosyal hayatı, gelir dağılımı, istihdam ve diğer sosyal olanaklar bakımından doğrudan etkilediği için çevresel etkiler gibi öneriler de geniş bir yelpazede yer almıştır.

Aşağıda masalarda ortaya çıkan öneri listeleri ve önerilerin aldıkları puanlar sunulmuştur.

4.1. 1nci Masa Öneriler

1.Masa Öneriler		
S.No	Yapılması Gerekenler / Öneriler	Tercih
1	Tarım Arazilerinin Etkin Kullanılması İçin Teknolojik Üretime Geçmek	5
2	Turizm Alanlarının Etkin Değerlendirilebilmesi İçin Eylem Planının Yapılması	5
3	Kobilerin Savunma Sanayisine İş Yapabilmesi İçin Kabiliyetlerinin Kümelenme Modeliyle Geliştirilmesi	5
4	Karasu Demiryolu İnşaatının Bitirilmesi İçin İşbirliği Yapılması	4
5	Bölgeye Gelecek Sanayicilerin Çevreye Etkilerinin Araştırılması	3
6	Bürokrasinin Azaltılması İçin Meslek Komitelerinin Kendi Alanlarında Çalışmalar Yapması	3
7	Şehrin Kent Kimliğinin Belirlenmesi	3

8	Yenilebilir Enerji Kapasitesinin Açığa Çıkarılması İçin Yasal Düzenlemeler Yapılması (Tavuk Gübreleri Ve Tarımsal Atıkların Yönetimi)	3
9	Farklı Kültür Birikimlerini Fırsata Çevirmek İçin Endüstriyel Dönüşümler Yapmak (Örn. Etnik Yemeklerin Endüstriye Dönüşmesi)	2
10	Deprem Bilincinin Canlı Tutulması	2
11	Kamu İhalelerinde Yerli Firmalara Da Şans Verilmesi	2
12	Trafiğin Çözümlemesi İçin Otopark Ve Yeni Yollar Yapılması	2
13	Ara Eleman Yetiştirilmesi İçin Meslek Okullarının Kalitesinin Arttırılması	1

4.2. 2nci Masa Öneriler

2.Masa Öneriler		
S.No	Yapılması Gerekenler / Öneriler	Tercih
1	Sakarya Aidiyetini Güçlendirmek, Kurumsallaşmayı Sağlamak Adına Platform Gibi Bir Çalışma İle Potansiyeli Geliştirici Bir Birliktelik Oluşturmak. Görev Paylaşımı Ve Eylem Planlı Toplantılar Düzenlenerek Çalışmaları Somutlaştırmak.	6
2	Kentsel Dönüşüm Kolaylığı Sağlanmalı, Şehrin Girişi Ve Diğer Yerlerinde De Kentsel Düzenlemeler Yapılmalı	5
3	Tarımda Katma Değeri Yüksek Ürünler Ve Alternatif Tarım Ürünleri Üretmenin Önünü Açmak İçin Çalışmalar Yapılmalı	4
4	Şehirlerimizin Kaynaklarını Kullanarak Büyüyen Firmalara Vergilerini Şehrimize Yatırma Mecburiyeti Getirimeli, OSB Lerden Arsa Alındığında Da Sözleşme Metinlerine Eklenmeli.	4
5	Arazi Toplulaştırmasının Bir An Önce Yapılıp Tarımsal Üretimin Önü Açılmalı, Tarım Alanlarının Verimli Kullanılmasına Yönelik Çiftçi Eğitilmeli	3
6	Kalifiye Eleman Yetiştirmek Üzere Eğitim Modeli Geliştirilmeli.	3
7	Stratejik Plan Toplantı Sonuçlarının Belediyelerle Paylaşılması	2
8	Zayıf Ve Tehdit Oluşturan Depreme Dayanıklı Yapılar Üretmek Zeminleri Güçlendirerek Yatayda Büyümenin Yanında Dikeyde Büyümenin Önünün Açmak.	2
9	İkinci Üniversite Kurulması. Belli Bir Kampüste Olmayan İlçelerde Fakülteleri Olan Uygulamaya Yönelik Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Bir An Önce Hayata Geçirilmelidir	2
10	Tesettür Turizmüne Yönelik Çalışmalar Yapılmalı	2
11	Markalaşma Bilinci İle Eğitim	1
12	Süs Bitkiciliği Uluslara Arası Fuar Merkezinin Hayata Geçirilmesi	1
13	Zemin Güçlendirilmesi Yaparak Kentsel Dönüşümün Önünü Halka Açmak	1

4.3. 3ncü Masa Öneriler

3.Masa Öneriler		
S.No	Yapılması Gerekenler / Öneriler	Tercih
1	Tarım Arazilerinin Korunması	5
2	Okullarda Uyuşturucuyla Mücadeleyi Arttırmak	4
3	Göçün Planlanması Ve Nitelikli İş Gücü İçin Çalışma Yapılması	4
4	Kentsel Dönüşüme Bir An Önce Başlamak	3
5	Sakarya Nehri Boyunca Sosyal Alanların Artırılması	3
6	Otopark Sorunun Çözülmesi İle Şehrin Dolmuşlarla İstila Edilmesinin Son Verilmesi	2
7	Havaalanına Daha Fazla Sefer Yapılması Ve Tanıtımı	2
8	Sektörel Mesleki İyileştirme İçin Ucuz Kredi Temini	1
9	Nitelikli İş Gücü İçin Meslek Lisesi Sayısını Çoğaltmak	1
10	Ortak Akıl Ve Ortalık Kültürünü Geliştirmek	1
11	Yerli Oto İçin Güçlü Lobi Çalışması Yapmak	1
12	Sakarya'nın Yararlandığı Teşviklerin Geliştirilmesi	1
13	Deprem Toplanma Alanlarının Oluşturulması Ve Nitelikli Deprem Eğitimi	1
14	Sivil Toplum Sektörel Bazda Toplan. Ve Etkinlik Say. Artırmak	1

4.4. 4ncü Masa Öneriler

4.Masa Öneriler		
S.No	Yapılması Gerekenler / Öneriler	Tercih
1	Kentsel Dönüşüm Yapılması	10
2	Kanun Düzenlenmesi İle Büyük Firmaların Fabrikaları Nerde Olduğuna Bakılmaksızın Vergisini O İlde Ödemeli	9
3	Doğa Turizm Konusunda Turizm Bakanlığı İle Yoğun Mesai Yapılmalı	8
4	Şehrin 100 Senelik Planlanması	7
5	Yerli Otomobil İçin Siyaset Ve Bürokrasinin Sakaryalılar İle Beraber Çalışmalar Yapmak	6
6	Ara Eleman Eksikliğini Gidermek İçin Mesleki Liseler Sanayiciler İle Ortak Çalışma Yapmak	5
7	2.Üniversite Acilen Kurulmak	4

8	Acarlar Longozu Hem Türkiye Hem de Dünyaya Açılacak Hale Getirmek	3
9	Kodlama-Yazılım Alanında Öğrenci Teşviki	2
10	Makina Sektörüne Yazılım Desteği	1

4.5. 5nci Masa Öneriler

5.Masa Öneriler		
S.No	Yapılması Gerekenler / Öneriler	Tercih
1	Kentsel Dönüşüm Yapılması	10
2	Kanun Düzenlenmesi İle Büyük Firmaların Fabrikaları Nerde Olduğuna Bakılmaksızın Vergisini O İlde Ödemeli	9
3	Doğa Turizm Konusunda Turizm Bakanlığı İle Yoğun Mesai Yapılmalı	8
4	Şehrin 100 Senelik Planlanması	7
5	Yerli Otomobil İçin Siyaset Ve Bürokrasinin Sakaryalılar İle Beraber Çalışmalar Yapmak	6
6	Ara Eleman Eksikliğini Gidermek İçin Mesleki Liseler Sanayiciler İle Ortak Çalışma Yapmak	5
7	2.Üniversite Acilen Kurulmak	4
8	Acarlar Longozu Hem Türkiye Hem de Dünyaya Açılacak Hale Getirmek	3
9	Kodlama-Yazılım Alanında Öğrenci Teşviki	2
10	Makina Sektörüne Yazılım Desteği	1

4.6. 6nci Masa Öneriler

6.Masa Öneriler		
S.No	Yapılması Gerekenler / Öneriler	Tercih
1	İlimizdeki Verimli Tarım Arazilerinin İyi Değerlendirilmesi Çarpık Sanayileşmenin Önüne Geçilmesi Ve Yatırımların Mutlaka OSB'lere Yönlendirilmesi	7
2	Kaplıca Turizminin Bölgemizin Kalkınması İçin Ön Plana Çıkartılması	7
3	Sakarya Nehri Ve Su Kaynaklarımızın Korunması, Etrafında Rekreasyon Alanları Oluşturarak İlin Sosyo-Ekonomik Hayatına Kazandırılması	6
4	Yerli- Milli Otomobilin Ve Savunma Sanayinin Şehrimizde Konuşlandırılması İçin Lobicilik Faaliyetlerinin Hızlandırılması	5
5	Zemin Etütlerinin Sağlıklı Yapılarak Depreme Uygun Binaların Alt Yapısını Oluşturmak	5

6	Organize Sanayi Bölgelerinin Çoğaltılması İçin Çalışma Yapılması Ve İmalattan İhracat Yapan Firmaların Desteklenmesi	3
7	İlimiz 'de Seracılık Ve Süs Bitkiciliğine Önem Verilmesi Ve Bunlarla İlgili Tarım OSB'leri Kurulması	1
8	Sakarya'da Turizm Çeşitliliğini Arttırma Ve Yayla Turizmine Önem Vermek	1

4.7. 7nci Masa Öneriler

7.Masa Öneriler		
S.No	Yapılması Gerekenler / Öneriler	Tercih
1	Merkezleri Sakarya Dışında Olup İlimizde Üretim Yapan Ulusal Ve Uluslar Arası Firmaların Vergilerinin İlimize Yatırılmasının Sağlanması	5
2	İlimizde Fuar, Kongre Alanları Ve Melek Yatırımcı Platformlarının Hayata Geçirilmesi Bu Faaliyetlerle Birlikte Ortaya Çıkacak Olan Konaklama Vb. Ekonomik Faaliyetlerinde Geliştirilmesi	5
3	Karasu Limanına Bağlantı Sağlayacak Demiryolu Ve Karayolu Projelerinin Tamamlanması	5
4	Arazi Toplulaştırma,	4
5	Merkezi İdare Tarafından Oluşturulan Turizm Ve Tarımda Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Hibe Desteklerinden Daha Fazla Pay Ayrılması Ve Sakarya'nın İpar Kırsal Kalkınma Kapsamına Alınması	4
6	Lisanslı Depoculuk Ve Ürün İhtisas Borsası'nın Faaliyete Geçirilmesi	4
7	Meslek Edinme Sınıfları Ve Okulları Açıp OSB'lere Göre Nitelikli Eleman Yetiştirilmesi	3
8	Amaçları Çerçevesinde İhtisas OSB'lerinin Oluşturulması	3
9	Göçmenlerin Nitelikli Profili Çıkarılıp, Niteliklerine Göre Çalıştırılması	3
10	Mülteci Göçü Ve OSB'lerin Kurulduğu Bölgelerde Yaşanan Nüfus Yoğunluğu Sebebiyle Yaşam Alanları Ve Sosyal İmkanların İhtiyaçlara Göre Oluşturulması	3

4.8. 8nci Masa Öneriler

8.Masa Öneriler		
S.No	Yapılması Gerekenler / Öneriler	Tercih
1	Meslek Liseleri Ve Yüksek Meslek Okullarının İhtiyaca Yönelik Bölümlerin Açılması İçin Gerekli Teşviklerin Oluşturulması	7
2	Sakarya'da Faaliyet Gösteren Üretici Firmaların Merkezlerinin Farklı Olduğu Durumlarda Sakarya'nın Vergi Kaybının Önlenmesi	6
3	Yerli Üretimde Ar-Ge Çalışmalarının Arttırılarak Katma Değeri Yüksek Ürünlerin Üretilmesini Sağlamak	6

4	Kobilerin İhtiyaca Yönelik Çalışmaları Arttırmak İçin Eğitim Seminer Ve Ekonomik Alanda Teşviklerin Sağlanarak Desteklenmesi, Kayıt Dışı Firmaların Denetiminin Arttırılarak İlgili Kanun Değişikliklerinin Gerçekleşmesi İçin Önceliğin Sağlanması	6
5	Kentsel Dönüşümde Hasarlı Binaların Tespit Edilerek Bölgesel İmar Yapılması İçin Dönüşümün Hızlandırılmasını Sağlamak	5
6	Sakarya İlçelerindeki Teşvik Derecelerinin 3'e 4'e Çıkarılmasını Sağlamak	5

4.9. 9ncu Masa Öneriler

9.Masa Öneriler		
S.No	Yapılması Gerekenler / Öneriler	Tercih
1	Sakarya'nın İmkan Ve Fırsatlarının, Ulusal Ve Uluslar Arası Ortamda Tanıtımını Sağlamak, Sakaryalılık Ruhunun Arttırılması (Fuar Ve Festival Düzenlenmesi, Tanıtım Materyalleri Hazırlanması, Spor Faaliyetleri)	10
2	Şehrin Geleceğinde Ortak Akıllı Etkin Kılmak İçin Tüm Kurum Ve Kuruluşlarla Bir Araya Gelerek Kısa Ve Uzun Vadede Yol Haritalarının Belirlenmesi(Sanayi - Ticaret - Tarım)	9
3	Şehir Merkezinin Ticari Alan Olarak Belirlenmesi	8
4	Başta Fındık Olmak Üzere Tarımda Üretilen Ürünlerin Tarım Sanayi Entegrasyonu Dönüştürülerek Katma Değerli Hale Getirilmesi.	7
5	Orta Ve Büyük İşletmelerde ARGE Birimleri Kurulması Konusunda Maddi Teşvikler Sağlanması	6
6	Hızlı Trenin Arifiye'ye Daha Sık Uğraması Ve Şehir İçi Raylı Sisteminin Bir An Önce Kurulması	5
7	Yeni Yerleşim Bölgesinin Avantajlı Hale Getirilmesi, Devlet Tiyatrosu Ve Konser Gibi Etkinliklerin Oluşturulması	4
8	İlin Jeotermal İmkânlarının Ortaya Çıkarılıp İhtiyaç Sahibi Sektörlerin Kullanımına Sunulması (Süs Bitkiciliği)	3
9	İnsan Kaynaklarının Bugünün İhtiyaçlarına Cevap Verecek Şekilde Oluşumunun Sağlanması	2
10	Sakarya'nın Sportif Anlamda Markalarının Desteklenmesi (Sakaryaspor - Büyükşehir Basketbol Takımı)	1

5. Sakarya İli SWOT Analiz Sonucu

Sakarya ili SWOT analizi sonucunda 9 masadan ortaya çıkartılan güçlü, zayıf yanlar ile fırsat ve tehditler oylanarak sınıflandırılmış ve masa/grup önerisi olarak sunulmuştur. Yukarda yer alan masa GZFT leri ile 46 adet Güçlü yön, 45 adet zayıf yön, 46 adet fırsat ve 46 adet tehdit saptanmıştır.

Saptanan GZFT listeleri Veri madenciliği tekniklerinden istifade ederek tekrarlanan kelimeler ve yüklenen anlamlara göre tasnif edilerek yapılan metin madenciliği çalışmalarında; hedeflenen kelime gruplarının metin içerisinden çıkarılması, sayılması, yoğunluğunun bulunması, etiketlenmesi gibi işlemler yapılmıştır. Bu sayede GZFT listelerindeki bulgular 10'ar adete gruplanmıştır.

Aşağıda yer alan GZFT tablolarında masa oylamalarında alınan puanlar "tercih" olarak tanımlanırken masalarda SWOT analizi sonucunda ortaya saptanan GZFT bulgusu sayısı ise "tekrar" olarak tanımlanmıştır. Örneğin; Sakarya İli için güçlü yönlerin 1. Sırasında yer alan "Coğrafi Konum Avantajı" güçlü yönü; toplam 9 masa tarafından saptanmış ve masalarda aldığı oy toplamı 51 olmuştur.

Sakarya iline ait SWOT analizi sonucu tasnif edilmiş GZFT listeleri aşağıda sıralanmıştır.

5.1. Sakarya İli Güçlü Yönler

S.No	Sakarya – Güçlü Yönler	Tercih	Tekrar
1	Coğrafi Konum Avantajı (Lojistik Merkezlere Yakınlığı Liman, Tren Vb. Ulaşım Çeşitliliği, Büyük Tüketim Merkezlerine Yakınlık)	51	9
2	Tarım Potansiyeli (Süs Bitkiciliği, Kanatlı Hayvan Ve Gelişmeye Müsait Tarım Sektörlerinin Varlığı)	49	10
3	Savunma Sanayi Bölgesi Seçilmesi Ve OSB'lerdeki Gelişmeler	23	5
4	Farklı Kültürlerin Bir Arada Olmasından Kaynaklı Kültür Etkileşimi	17	3
5	Turizm Potansiyeli (Tarih, Jeotermal, doğa, spor vb)	15	4

6	Otomotiv Sektörü Ve Yan Sanayi Varlığı	15	3
7	Siyasi Yöneticiler, SAÜ, STK'lar Ve Yerel Yönetimlerle Uyumlu Çalışma	14	4
8	Müteşebbis Ruhu Ve Ticaret Alışkanlıkları Gelişme Potansiyeli Bulunan Sektörlerin Varlığı (Mobilya, Küçük Sanayi Siteleri Vb.)	14	4
9	Bacasız Sanayi Üniversite 90.000 Öğrenci	13	3
10	Eğitim Seviyesinin Ülke Ortalamasının Üzerinde Olması	8	2

5.2. Sakarya İli Zayıf Yönler

S.No	Sakarya – Zayıf Yönler	Tercih	Tekrar
1	Depreme Öncelikli Olmak Üzere Şehrin İmar Ve Planlama Çalışmalarının Yetersizliği (Sosyal Alanlar, Ulaşım, OSB Çevrelerinde Yerleşim, Eğitim Alanları Vb.)	52	9
2	İlin En Önemli Gelişme Potansiyeli Olan Tarım Sektörüne Yönelik Altyapı Eksikliği (Sulama, Arazi Toplulaştırması, Ürün İhtisas Borsası Olmaması Ve Lisanslı Depoculuk, Hayvancılık İşletmelerinin Ruhsat Sıkıntıları)	40	7
3	Nitelikli Ara Eleman Yetersizliği	27	6
4	Turizm Tesislerinin Yetersizliği Ve Potansiyelin Kullanılamaması	16	4
5	Ortak İş Yapma Kültürünün Zayıf Olması	15	3
6	Marka Farkındalığı Oluşturamaması Şehrin Tanıtım Eksikliği	14	3
7	Üretim Firmalarının Merkezlerinin İl Dışında Olması Nedeniyle Yatırdıkları Vergilerin İlimize Destek Sağlamaması	13	3
8	Kontrolsüz Göç	10	3
9	OSB Mevzuatı Ve Kamulaştırma Mevzuatındaki Sorunlar, Bürokratik Engellemeler	10	2
10	Cengiz Topel Havaalanını Kullanamamak	7	1

5.3. Sakarya İli Fırsatlar

S.No	Sakarya – Fırsatlar	Tercih	Tekrar
1	Savunma Sanayi Yatırımlarının Üssü Olması	53	9
2	Limanın Varlığı Ve Lojistik Desteğın Bulunması	48	9
3	Yerli Otomotiv Sanayinin Üssü Olma Potansiyeli	41	7
4	Verimli Toprak Yapısı Ve İklim -Fındık Üretimindeki Rekolte - Gelişime Açık Tarım Arazileri Ve Süs Bitkiciliğı	27	6

5	Gelişen Ve Değişen Turizm Çeşitliliği(Yaylalar, 2020 Dağ Bisikleti Organizasyonu, Doğa Turizmi)	27	6
6	Yeni OSB'lerin Kurulması - Güçlü Kümelenme Alanları (OSB – EB Vb..)	20	4
7	Sapanca Gölü Ve Sakarya Nehri Gibi Su Kaynaklarına Sahip Olması	9	1
8	Teknolojik Değişim ve Sanayi 4.0'a Uyum Sağlamak	9	2
9	Mevcut Üniversitenin Olması Ve 2. Üniversitenin Gündemde Olması	7	1
10	İlin Göç Alması	6	1

5.4. Sakarya İli Tehditler

S.No	Sakarya – Tehditler	Tercih	Tekrar
1	Deprem Riski-Kentsel Dönüşüm İhtiyacı- Deprem İle ilgili Şehrin Bilinçlendirilememesi	52	11
2	Kontrolsüz Göç İle Gelen Nüfus Artışı Ve İşsizlik Sorunu	36	7
3	Sanayi Atıkları ve Çevre Kirliliği Sebebiyle Sapanca Gölü, Su kaynakları ve Yer Altı Sularına Yönelen Tehditler	33	5
4	Eğitim Ve Öğretim Politikalarının Çağın Gereklere Uymaması (Mesleki Eğitim, Gençlerin İş Katılım İsteksizliği, Gençlere Yönelik Politikalarındaki Sıkıntılar)	28	6
5	Mevcut İmar Planlarının Tarımsal Alanları Tehdit Etmesi (iklim Değişikliği Ve Küresel Kuraklık)	17	4
6	Üretimde Çalışacak İnsan Gücü Yetersizliği	16	3
7	Karasu Limanının Demiryolunun Bitirilememesi Nedeniyle İhracatın Sakarya Dışı Limanlara Yönelmesi	13	2
8	Nitelikli Eleman Eksikliği	11	2
9	Kayıt Dışı Çalışan Firmaların Engellenememesi	10	2
10	Şehir içi Ulaşım/Trafik Problemleri	10	2

6. Sakarya İli Çalıştay Sonuçlarına Göre Öneriler

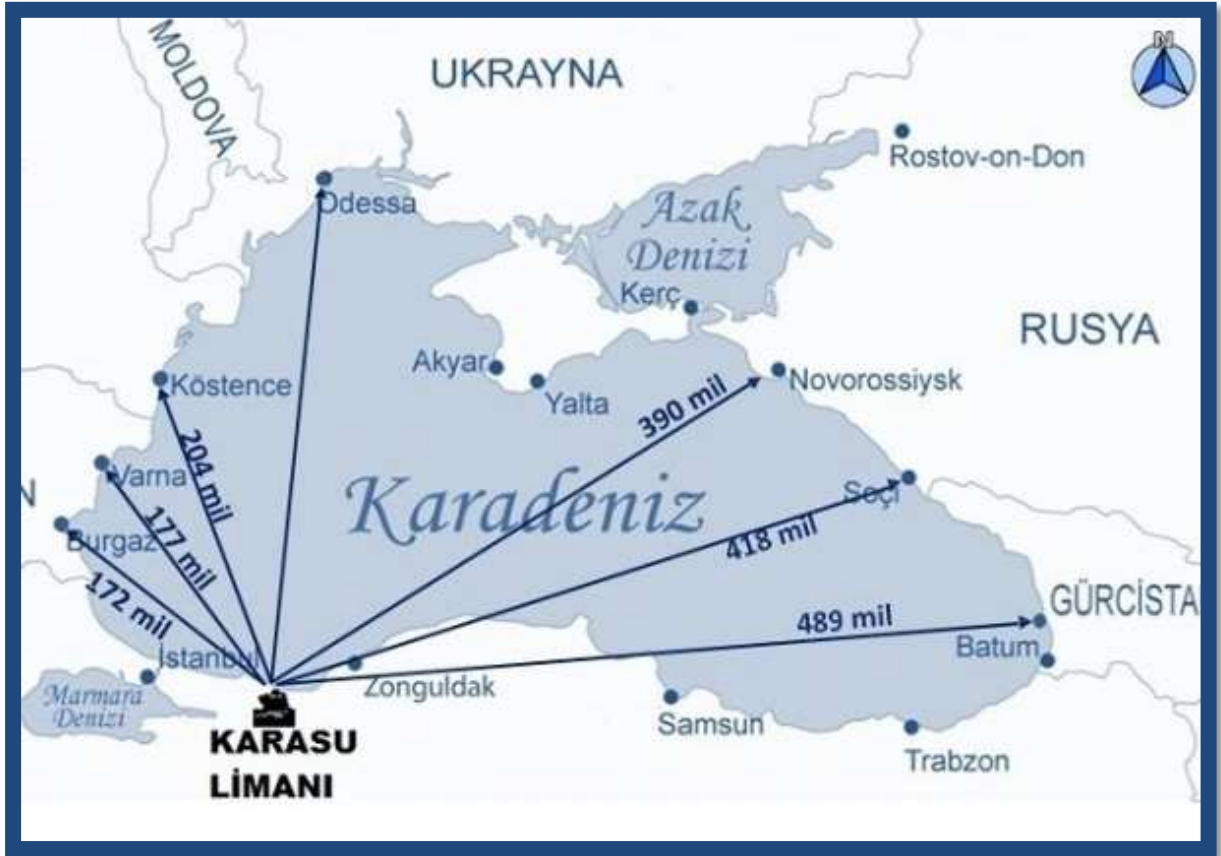
Çalıştayda yer alan 9 masa katılımcıları SWOT Analizi bulgularından yola çıkarak var olan güçlü yönler ve fırsatlardan en üst düzeyde yararlanmak, tehditlerin ve zayıf yanların etkisini en aza indirmek için planlara ve stratejilere dâhil edilmesinde yarar görülen toplam 141 adet öneri alınmıştır. Önerilerin sadece 89 adedi katılımcılar tarafından oy almıştır.

Saptanan 141 öneri listesi Veri madenciliği tekniklerinden istifade ederek tekrarlanan kelimeler ve yüklenen anlamlara göre tasnif edilerek yapılan metin madenciliği çalışmalarında; hedeflenen kelime gruplarının metin içerisinden saptanarak, sayılması, yoğunluğunun bulunması, etiketlenmesi gibi işlemler yapılmıştır. Bu sayede öneriler listesindeki yapılması gerekenler 20 adet olarak gruplandırılmıştır. Bu 20 öneri katılımcılar tarafından masalarda saptanan önerilerin %97'sini karşılamaktadır.

Sakarya iline ait SWOT analizi bulgularına göre tasnif edilmiş öneriler aşağıda sıralanmıştır.

S.No	Sakarya İli Yapılması Gerekenler / Öneriler	Tercih	Tercih
1	Tarımsal Üretime Önem Verilmesi (Tarım Arazilerinin Korunması, Tarımda Katma Değeri Yüksek Ürün Yetiştirilmesi Ve Teknoloji Kullanılması)	52	18
2	Sakarya'nın Tanıtılması (İmkân Ve Fırsatlarının, Ulusal Ve Uluslar Arası Ortamda Tanıtılması, Sakaryalılık Ruhunun Arttırılması, Fuar Ve Festival Düzenlenmesi, Tanıtım Materyalleri Hazırlanması, Alternatif Turizm Ve Spor Markalarının Desteklenmesi)	46	19
3	Depreme Yönelik Önlemlerin Süratle Hayata Geçirilmesi (Öncelikle Kentsel Dönüşüm, Şehir Planlaması Ve Eğitim)	42	12
4	Çarpık Sanayileşmenin Önüne Geçilmesi (Sanayi Yatırımlarının OSB'lere Yönlendirilmesi, İhtisas OSB'lerinin Oluşturulması)	37	13
5	Yüksek Katma Değerli Üretime Geçilmesi (Projeler Geliştirilmesi, Markalaşma Ve ARGE Çalışmaları Yürütülmesi)	29	8
6	Yerli- Milli Otomobilin Ve Savunma Sanayinin Şehrimizde Konuşlandırılması Ve Sektörel Kümelenme Faaliyetlerinin Hızlandırılması	23	6
7	Sakarya'dan Vergi Kaybının Önleyecek Tedbirlerin Alınması (Sakarya'da Faaliyet Gösteren Üretici Firmaların Merkezlerinin Farklı Olduğu Durumlarda Sakarya'dan Vergi Kaybının Önlenmesi)	22	4
8	Nitelikli Ara Eleman İhtiyacının Karşıllanması (Teknik Mesleki Okullar, Eğitimler, Bölümler Vb. Girişimlerin Arttırılması)	18	20
9	Fuar, Kongre Alanlarının Hayata Geçirilmesi (Birlikte Ortaya Çıkacak Olan Konaklama Vb. Ekonomik Faaliyetlerinde Geliştirilmesi)	18	4
10	Teşvik Sisteminden Daha Fazla İstifade Edebilmesi İçin Gerekli Önlemlerin Alınması	10	6
11	Karasu Limanının Gelişimini Engelleyen Eksikliklerin Tamamlanması (Demiryolu Ve Karayolu Projelerinin Tamamlanması, Gümrük)	9	2

12	Nitelikli Elemanın Gelebilmesi Ve Artan Nüfusun İhtiyaç Duyduğu Yaşam Alanları Ve Sosyal İmkânların Oluşturulması	8	5
13	Yatırımlarda Çevreye Duyarlı, Bölgenin İhtiyacı Olan, Birbirini Engellemeyen Pazarı Büyütecek İşletmelere Öncelik Verilmesi	8	3
14	Şehir İçi Ulaşım Sorununa Çözüm Olacak Raylı Sistem, Otopark Gibi Ulaşım Projelerine Öncelik Verilmesi	7	4
15	Kobilerin Gelişimine, Kurumsallaşmasına Yönelik Eğitim, Seminer Ve Danışmanlık Gibi Faaliyetlerin Yaygınlaştırılması	7	2
16	Sakarya Nehri Ve Su Kaynaklarımızın Korunması (Etrafında Rekreasyon Alanları Oluşturarak İlin Sosyo-Ekonomik Hayatına Kazandırılması)	6	1
17	Şehir Merkezinin Ticari Alan Olarak Belirlenmesi	6	1
18	İkinci Üniversite Kurulması	4	6
19	Tarımsal Ürünlerin Pazara Ulaşmasını Kolaylaştıracak Lisanslı Depoculuk Ve Ürün İhtisas Borsasının Faaliyete Geçirilmesi	4	2
20	Okullarda Uyuşturucuyla Mücadelenin Arttırılması	4	1

7. Sonuç

Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası tarafından Antalya Akra Barut Otelde 16-17 Şubat 2018 tarihinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Akredite Oda çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen “2018 – 2021 Stratejik Plan” çalışmaları yapılmıştır.

Toplantısında Sakarya İlinin SWOT Analizi’nde ilin mevcut durumu bilimsel yöntemlerle sistematik olarak GZFT’leri ortaya çıkartılmıştır. SWOT analiz sonuçlarına bağlı olarak, kuvvetli veya zayıf, avantajlı veya dezavantajlı noktaların beraberce görülebilmesi sağlanmıştır. İçsel analiz bölümünde; ekonomik, sosyal, fiziksel vb. altyapısı ile ilgili güçlü ve zayıf olduğu yönler tespit edilmiştir. Dışsal analiz bölümünde ise çevresel fırsat ve tehditlerin il üzerindeki etkileri ortaya konmuştur.

SWOT analiz sonuçlarında içsel bölümde öncelikle; güçlü yönlerde; coğrafi konum ve tarım potansiyelinden istifade edilmesi beklenirken, zayıf yönlerde; depreme yönelik imar ve planlama çalışmalarının eksikliği ile tarımsal alt yapı eksikliği için önlem alınması beklenmektedir.

Dışsal analiz bölümünde savunma sanayi yatırımları ve karasu limanı fırsatlarından istifade edilmesi istenirken, deprem riski ve kontrolsün alınan göç dolayısı ile işsizlik konusunda önlem alınması beklenmektedir.

SWOT Analizi bulgularında yola çıkarak katılımcıların iç ve dış etkenleri dikkate alarak, Sakarya İlini 2023 vizyonuna taşıyabilecek güçlü yönler ve fırsatlardan en üst düzeyde yararlanacak, tehdit ve zayıf yanların etkisini en aza indirecek planlara ve stratejilere dâhil edilecek 141 öneri alınmıştır. Bu öneriler uygulanan analiz teknikleri ile tasnif edilerek 20 öneriye indirilmiştir.

Öneriler / yapılması gerekenlerde öne çıkanlar ise;

- Tarımsal Üretime Önem Verilmesi (Tarım Arazilerinin Korunması, Tarımda Katma Değeri Yüksek Ürün Yetiştirilmesi Ve Teknoloji Kullanılması)
- Sakarya’nın Tanıtılması (İmkân Ve Fırsatlarının, Ulusal Ve Uluslar Arası Ortamda Tanıtılması, Sakaryalılık Ruhunun Arttırılması, Fuar Ve Festival Düzenlenmesi, Tanıtım Materyalleri Hazırlanması, Alternatif Turizm Ve Spor Markalarının Desteklenmesi)
- Depreme Yönelik Önlemlerin Süratle Hayata Geçirilmesi (Öncelikle Kentsel Dönüşüm, Şehir Planlaması Ve Eğitim)
- Çarpık Sanayileşmenin Önüne Geçilmesi (Sanayi Yatırımlarının OSB'lere Yönlendirilmesi, İhtisas OSB'lerinin Oluşturulması)
- Yüksek Katma Değerli Üretime Geçilmesi (Projeler Geliştirilmesi, Markalaşma Ve ARGE Çalışmaları Yürütülmesi), olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çalışmaların sürekliliği elde edilen bulguların planlara dâhil edilmesi ve sonuçlarının izlenmesi ortaya çıkan gelişmelere bağlı olarak revize edilmesi gerekecektir.